

Bioekonomistrategin – Ett steg i rätt riktning även för bioenergin

Den 27 november presenterade den svenska EU-kommissionären Jessika Roswall EU:s reviderade bioekonomistrategi, med målet att påskynda utvecklingen av en hållbar cirkulär bioekonomi. Strategins syfte är att minska beroendet av icke-förnybara resurser, förvalta naturresurser på ett hållbart sätt, säkerställa livsmedelstillgång, begränsa och anpassa sig till klimatförändringarna samt stärka den europeiska konkurrenskraften och skapa jobb. Läs strategin [här](#).

I strategin anför kommissionen att bioekonomin levererar hållbara lösningar baserade på biologiska resurser. Bioekonomistrategin visar vägen för hur unionen under kommande år ska prioritera satsningar för att främja den allt mer betydelsefulla bioekonomin.

I den "Europeiska gröna given" stakar EU-kommissionen ut ambitionen att EU ska bli klimatneutralt senast 2050.

Bioekonomin är en av de viktigaste byggstenarna för att nå detta mål och omfattar sektorer som sträcker sig från primärproduktion till livsmedels-, hälso-, material- och energivärdekedjor. Bioekonomin har även en roll i att främja cirkularitet, anpassa sig till och mildra klimatförändringar, minska beroendet av fossila bränslen och minska föroreningar

I våras presenterade EU-kommissionen Clean Industrial Deal (läs [här](#)), CID, som fokuserar på EU:s konkurrenskraft och klimatomställning. I CID belyser kommissionen vikten av en cirkulär bioekonomi som kan ersätta fossila material med förnybara, som exempelvis trä.

Kommissionen menar att en starkare utveckling av bioekonomin kommer att hjälpa EU att påskynda omställningen mot en

FORTS PÅ SID 2

Avskogningsförordningen skjuts sannolikt upp

Foto: Anna Törner

Europaparlamentet i Strasbourg röstade den 26 november, med stor majoritet, för att skjuta på ikraftträdandet för avskogningsförordningen (EUDR) till den 30 december 2026 för stora företag och till den 30 juni 2027 för små företag. Röstsiffrorna blev 402 för och 250 emot. Åtta ledamöter avstod.

Läs mer på sidan 2.

Fortsatta oklarheter kring förnybartdirektivet

Det reviderade förnybartdirektivet, RED III, skulle ha varit implementerat i EU:s medlemsstater senast den 21 maj 2025 i lagar och andra författningar. Sverige är, liksom många andra medlemsstater, kraftigt försenade. Direktivet, som först infördes 2009, har reviderats två gånger och har som mål att minst 42,5 procent av energikonsumtionen inom EU ska vara förnybar 2030.

En del av RED III anger att varje medlemsstat ska fastställa definitioner för "gammal skog" och "urskog". Regeringen fattade den 13 november beslut om sådana definitioner, men fullt ikraftträdande sker först den 1 februari 2026.

Läs mer på sidan 2

Energiskattedirektivet – Fortsatt oenighet råder

I mitten av november diskuterade EU:s finansministrar förslaget om ett reviderat energiskattedirektiv. Någon enighet nåddes inte och nu är det oklart kring hur frågan ska drivas vidare.

Läs mer på sidan 3

Innehållsförteckning

1. Bioekonomistrategin – Ett steg i rätt riktning även för bioenergin	3. Energiskattedirektivet – Fortsatt oenighet råder	5. Myndighetsinformation
2. Avskogningsförordningen skjuts sannolikt upp	4. Stärkt beredskap för flytande drivmedel	6. Marknaderna
2. Fortsatta oklarheter kring förnybartdirektivet	4. Ny statistik över handel med flytande biobränsle	7. Presmeddelande
	4. Svebios Valplattform 2026	8. Remissyttranden

BIOENERGINYTT utkommer med 11 nummer per år

Ansvarig utgivare: Anna Törner

Redaktör: Johnny Kjellström

Redaktion och prenumerationer: SVEBIO, Kammakargatan 22, 111 40 Stockholm

Tel 08-441 70 80, info@svebio.se, www.svebio.se

Manusstopp för detta nummer: 2025-12-01

Grafisk Produktion: Maddern Design AB

cirkulär och koldioxidsnål ekonomi. Den kommer att bidra till att modernisera och stärka EU:s industriella bas genom att skapa nya värdekedjor och grönare, mer kostnadseffektiva industriella processer, samtidigt som den skyddar biologisk mångfald och miljö.

I strategin påtalas även bioekonomins betydelse för Europas konkurrenskraft. Ungefär åtta procent av alla arbetstillfällen inom EU härrör från bioekonomin och den svarar för fem procent av EU:s BNP. I Sverige är betydelsen ännu högre. Här svarar bioekonomin för drygt åtta procent av det totala förädlingsvärdet och en femtedel av det totala exportvärdet. Antalet sysselsatta i Sverige uppgår till nästan 350 000 personer, främst inom lantbruket, skogsindustrin och bioenergin, såsom kraft- och fjärrvärmens, raffinaderier och dess närliggande branscher.

I strategidokumentet påtalar kommissionen flera av bioenergins fördelar, både dess roll för energisäkerheten, för att minska klimatpåverkan och som komplement till andra förnybara energikällor. Samtidigt ska hänsyn tas till regionala förutsättningar, något som skogsländer som Sverige har efterfrågat. I strategin påtalas även betydelsen av att utveckla nya biodrivmedel till transportsektorn och bio-CCUS (koldioxidinfångning- och lagring) vid sidan om utökad biogasproduktion och effektiv biokraft- och fjärrvärme.

Svebios kommentarer:

I oktober fick Svebio del av ett utkast till ny bioekonomistategi. Det var allt annat än bioenergivänligt. I utkastet hade kommissionen helt förbisett det faktum att bioenergin främst använder restprodukter från skogsindustrin och därigenom inte direkt konkurrerar om biomassan med till exempel kemiindustrin. Man hade också bortsett från bioenergins betydelse för beredskap och försörjningstrygghet.

I utkastet framställdes bioenergi som mindre önskvärd än andra förnybara energikällor och det föreslogs att man ska "undvika att prioritera" eller till och med "ersätta" bioenergin. Vidare framställdes den växande andelen bioenergi i energimixen under de senaste årtiondena som något negativt. Detta samtidigt som flera EU-länder fortsätter att importera rysk olja och gas i stor skala, och kolkraft fortfarande är den dominerande energikällan globalt. I Sverige kan vi tacka bioenergin för att vår värme- och elproduktion nu är näst intill helt fossilfri. Dessutom får inte beredskapsperspektivet glömmas och bioenergi kan göra EU mer självförsörjande på energi.

Vidare föreslogs det i utkastet att tillgången till biomassa skulle regleras genom en strikt tillämpning av den så kallade "kaskadprincipen". Tanken bakom kaskadprincipen är att biomassa i första hand ska användas för sitt mest högvärdiga syfte — som material — och i sista hand för energiproduktion. I teorin är detta en sund princip, men i praktiken kommer marknadskrafterna alltid att styra råvaran dit där den ger bäst betalning eller högst mervärde. På en fungerande marknad är det råvaruköparna som avgör värdet på olika typer av biomassa.

Svebio påtalade att många av förslagen i utkastet var felaktiga, diskriminerande och saknade vetenskaplig grund. Alla förnybara energikällor har en roll att spela, och bioenergi bör inte pekats ut som skadlig.

Ett aktivt och konstruktivt påverkansarbete gjorde att kommissionen lyssnade. I den slutliga strategin som presenterades den 27 november hade stora delar av den negativa synen på bioenergin övergetts, men fortsatt finns det tyvärr en skeptisk hållning till grödbaserade biodrivmedel och det kvarstår en rad nya och komplicerade regelverk som hämmar det svenska skogsbrukets utveckling.

Det finns även en risk att företag i EU tappar konkurrenskraft

Foto: Johnny Kjellström

EU-kommissionär Jessika Roswall med ansvar för ansvar för miljö, vattenresiliens och en konkurrenskraftig cirkulär ekonomi.

gentemot andra regioner om man inte uppfyller EU:s mål om att minska företagens administration med 25–35 procent. Detta eftersom europeiska producenter redan regleras av omfattande hållbarhetskrav, i bland annat förnybartdirektivet, medan importerad biomassa och bioenergi produkter ofta är reglerade. 🍀

Fortsatta oklarheter kring förnybartdirektivet

Förnybartdirektivets revidering, RED III, skulle ha varit nationellt implementerat senast 21 maj 2025 genom att medlemsstaterna tar fram lagar och nationella mål för total andel förnybar energi, som EU-kommissionen bedömer huruvida de är tillräckliga för att nå det övergripande målet för EU. Oklarheter råder fortfarande kring hur RED III ska tillämpas och implementeras i Sverige.

Bland annat måste övervakning och kontrollsystemen ses över för att säkerställa att inga avverkningar sker av urskog och gammal skog samt skog med konstaterad stor biologisk mångfald och därmed tillförsäkra att Sverige bedöms som ett A-land. Att klassas som ett A-land enligt RED III innebär enklare administration och mindre kostnad för företagen, medan B-land innebär mer dokumentation, hårdare krav och dyrare verifiering.

Flera områden regleras

Direktivet för med sig en del lagförändringar, som till exempel lagen om hållbarhetskriterier, drivmedelslagen och lagen om reduktionsplikt. Direktivet kräver också att medlemsländerna inrättar så kallade "Renewable acceleration areas". Dessa områden ska väljas baserat på hur lämpliga de är för den sorten förnybar energi som ska installeras, dvs där den har minst påverkan på miljön. Tanken är att tillståndsprocessen för att bygga förnybara energikällor i dessa områden ska förenklas så hela processen går fortare.

Direktivet innehåller även bestämmelser om:

- ekonomiskt stöd till el från förnybara energikällor
- om egenanvändning av sådan el och användning av energi från förnybara energikällor inom värme- och kylsektorn och transportsektorn
- om regionalt samarbete mellan medlemsstater och mellan medlemsstater och tredjeländer
- om ursprungsgarantier, om administrativa förfaranden och om information och utbildning.

Regler för skogsbränsle försenade

Skogsbränslen utgör en stor andel av den förnybara energi som används i unionen och som ersätter fossila bränslen. Skogsbränslen har också bidragit till att Sverige är ledande i klimatomställningen. RED III innehåller hållbarhetskriterier för biomassa för

att minimera negativa konsekvenser relaterade till skogsbränslen, bland annat regler om att skyddsvärd skog inte ska användas för bioenergiändamål.

Regeringen föreslog i juni att definitioner och regelverk skulle vara på plats den 1 december 2025. Den 13 november beslutade dock regeringen om en förordning med ett fullt ikraftträdande först den 1 februari 2026 (läs [här](#)). Detta orsakar osäkerhet på marknaden och frågor kring om huruvida Sverige är att betrakta som ett A- eller B-land fram till ikraftträdandet, med ökade administrativa bördor för företagen och längre tid för att få hållbarhetsbesked.

Energimyndigheten uppdaterar sin information om RED III kontinuerligt, läs mer [här](#).

Svebios kommentarer:

Att regelverken inte kommer på plats orsakar en hel del osäkerheter på marknaden. En del aktörer importerar nu biomassa från A-länder, som Finland och Lettland, för att vara på säkra sidan.

Svebio arbetar nu för en snabbare process för att hantera ärenden kopplade till markkriterier. Myndigheterna behöver också ta fram lättförståelig information till aktörerna, särskilt kring hållbarhetsbeskeden, när de gäller och hur det blir under övergångsperioden. Det behöver tydligt kommuniceras om och när Sverige är att betrakta som ett A-land.

I skrivande stund (1 december) ser vi ett olyckligt regelmässigt glapp under januari månad. Under denna period saknas en fastställd nationell definition av "gammal skog", vilket riskerar att skapa osäkerhet för berörda aktörer i deras arbete med att uppfylla markkriterierna, särskilt vid ansökan om hållbarhetsbesked. Därför behöver Skogsstyrelsen och Energimyndigheten samverka och gemensamt klargöra hur aktörer ska förhålla sig till markkriterierna, samt hur tillsyn och verifiering kommer att hanteras fram till dess att föreskrifterna träder i kraft. En sådan vägledning är avgörande för att skapa förutsebarhet och undvika störningar i leveranskedjan.

För företagen är det särskilt viktigt att denna mellanperiod hanteras på ett sätt som minimerar den administrativa belastningen och säkerställer att inga aktörer hamnar i kläm till följd av det tidsmässiga glappet i regelverket. Mot bakgrund av det allvarliga läge som uppstår under januari månad är det angeläget att frågan hanteras skyndsamt och att myndigheterna tillämpar en samordnad och pragmatisk ansats. En sådan hantering är av stor betydelse för att upprätthålla förutsebarhet och stabilitet i värdekedjan.

Läs även Svebios yttrande om Skogsstyrelsens förslag till föreskrifter om vissa kriterier för gammal skog på sidan 9.

Till sist: Den 22 oktober 2025 meddelade EU-kommissionen dessutom att det ska komma förslag på ett reviderat förnybartdirektiv under andra halvåret 2026. Minst sagt spännande att nya krav kan komma innan de gamla ens är implementerade. 🍀

Avskogningsförordningen skjuts sannolikt upp

Avskogningsförordningen (EUDR), som syftar till att minska skogsförstöring genom att införa spårbarhetskrav på ett antal produkter, skjuts sannolikt upp igen. Tanken med förordningen är att en rad produkter – som exempelvis trä, palmolja, kaffe och kakao – endast ska få importeras till EU om de bevisligen inte

producerats på mark där exempelvis regnskog avverkats efter 2021.

Europaparlamentet menar att företag och medlemsstater behöver ytterligare ett år på sig att implementera IT-system för spårbarhet med mera som är kopplade till EUDR. Man kräver också att EU-kommissionen presenterar ytterligare åtgärder för att förenkla för företagen (Läs mer [här](#)).

Nästa steg är så kallat trilogmöte mellan Europaparlamentet, EU-kommissionen och Ministerrådet den 4 december. Sannolikt blir det ett uppskjutet ikraftträdande eftersom en majoritet i Ministerrådet den 19 november också fattade beslut om en senareläggning.

På Skogsstyrelsens hemsida uppdateras informationen om EUDR löpande, läs mer [här](#).

Energiskattedirektivet – Fortsatt oenighet råder

EU:s finansministrar samlades i Bryssel den 13 november för att diskutera förslaget till nytt energiskattedirektiv, ETD. Någon enhällighet nåddes inte och nu är det oklart hur processen fortskrider.

Ett reviderat direktiv förslögs 2021 att ersätta dagens föråldrade från 2003. Detta för att bättre svara upp mot dagens klimat- och energimål inom EU. Kommissionens förslag breddar skattebasen genom att fler bränslen beskattas och antalet undantag, som främjar förbrukning av fossila bränslen, minskar. Strukturen för minimiskattenivåerna föreslås att ändras genom att de baseras på bränslenas energiinnehåll och miljöprestanda.

EU har i dag ett energiskattedirektiv, som inte är samordnat med andra EU-åtgärder på klimat- och energiområdet. Direktivet behöver därför moderniseras. Det är generellt bra att möjligheten till undantag och nedsättningar ses över, men en medlemsstat bör även fortsättningsvis i vissa situationer ges möjlighet att beskatta samma bränsle eller el olika beroende på var och hur bränslet eller elen används. På skatteområdet måste det dock råda enhällighet om beslut, det vill säga att alla länder har veto.

Redan 2011 lade EU-kommissionen fram ett förslag till reviderat energiskattedirektiv. Då det efter några år av förhandlingar inte gick att nå enhällighet beslutade kommissionen 2015 att dra tillbaka förslaget.

Det danska ordförandeskapet har under hösten lett konstruktiva förhandlingar och vaskat fram en rad kompromissförslag. Trots dessa finns det flera medlemsstater som vill ha undantag för bland annat flyg- och sjöfatssektorerna samt inte vill försämra skattevillkoren för fossila bränslen.

Svebios kommentarer:

Det verkar oerhört svårt att nå enighet i frågan. EU har i dag ett föråldrat ETD, som inte är samordnat med andra EU-åtgärder på klimat- och energiområdet. ETD utgör, tillsammans med andra relevanta delar av EU:s regelverk, möjlighet till kostnadseffektiv styrning mot minskade utsläpp av växthusgaser. Det behöver därför säkerställas att styrningen är både verkningfull och effektiv tillsammans med andra förändringar av rättsakter inom den gröna given och Fit for 55, så som exempelvis utsläppshandeln (EU ETS). Svebio anser att det är viktigt att ETD ger

möjlighet att främja förnybara bränslen och inte förhindrar en medlemsstat att ha högre skatt på fossila bränslen. Svebio välkomnar också ansatsen med minimiskattenivåer som tar hänsyn till energiinnehåll och miljöprestanda. Det är angeläget att ETD bidrar till energiomställningen och att fossila bränslen ersätts med förnybara alternativ.

Det är också viktigt att samordna energiskatterna med andra åtgärder på klimat- och energiområdet i syfte att skapa förutsättningar att uppnå EU:s klimatmål för 2030 samt klimatneutralitet till 2050.

Det hade också varit önskvärt att inte behöva söka godkännanden för skattenedsättning för biobränslen inom ramen för statsstödsregelverket. Dessa undantag har varit tidsbegränsade, ofta 1–4 år, vilket skapat osäkerheter och hämmat investeringsviljan. Ett nytt ETD kan undanröja dessa problem.

I det förslag som behandlades i november föreslogs att grödbaserade biodrivmedel skulle beskattas lika högt som fossila drivmedel. Inställningen från kommissionen är att biodrivmedel av till exempel raps och spannmål inte är tillräckligt hållbara, vilket försämrar konkurrensförutsättningar mot till exempel importerad etanol. Detta bör ändras.

Nästa steg är att det cypriotiska ordförandeskapet tar över förhandlingarna efter årsskiftet. Mycket är oklart och det är inte omöjligt att kommissionen drar tillbaka hela förslaget, som man gjorde för 10 år sedan. 🍀

Stärkt beredskap för flytande drivmedel

Regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att stärka Sveriges beredskap för flytande drivmedel (läs uppdraget [här](#)). Syftet är att säkerställa att viktiga samhällsfunktioner, som reservkraft och transporter, har tillgång till drivmedel även vid kris eller krig. Totalförsvarets återuppbyggnad och Sveriges medlemskap i Nato innebär att det har uppstått nya syften med drivmedelslager. Regeringen menar att drivmedelslager är viktiga för att säkerställa nödvändig försörjning av de viktigaste samhällsfunktionerna och därmed möjliggöra det civila försvarets stöd till det militära försvaret.

Viktiga funktioner i samhället, till exempel reservkraftsanläggningar och delar av transportsektorn, är fortsatt beroende av flytande drivmedel. Det gäller även vid en kris eller en krigssituation. Under ett väpnat angrepp kan samhällets förbrukning komma att öka ytterligare. Skillnaden i behov av drivmedel mellan fredstid och kris ställer krav på Sveriges drivmedelsberedskap.

Energimyndigheten ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 januari 2027.

Ny statistik över handel med flytande biobränsle

Eurostat, EU:s statistikbyrå, har nyligen publicerat statistik över import och export av flytande biobränslen för 2024. Värdet på importen av flytande biobränslen till EU uppgick under 2024 till 2,9 miljarder euro, vilket motsvarar en minskning med 25 procent jämfört med 2023. De största importländerna för flytande biobränslen till EU var Kina (24 procent), Malaysia (15 procent), Storbritannien (13 procent) och Brasilien (12 procent).

EU:s export av flytande biobränslen minskade med 18 procent jämfört med 2023. Värdet på EU:s export av flytande biobränslen uppgick till 1,8 miljarder euro under 2024. Läs rapporten [här](#).

Svebios Valplattform 2026

Nu är det snart bara tio månader till nästa riksdagsval. Det är ingen avancerad gissning att energifrågorna kommer att få en central roll även i detta val. Mycket kommer självfallet påverkas av vinterns priser på värme, el och drivmedel.

VAR MED OCH PÅVERKA!

Svebio planerar nu att ta fram en valplattform med frågor att driva gentemot riksdagspartierna inför valet.

Har ni några funderingar eller förslag på frågor som ni anser att Svebio bör driva? Det kan röra allt ifrån skatter, hållbarhetskriterier och regelförenkling till definitioner och styrmedel.

Hör av er till Svebios kansli: info@svebio.se

Foto: Pixabay

Information om hållbarhetskriterier (RED III)

Regeringen fattade den 13 november beslut om kriterier och definitioner för att kunna räknas som A-land enligt förnybartdirektivet (RED III). Energimyndigheten uppdaterar kontinuerligt sin information på hemsidan: [Guide till ändringar utifrån REDIII](#)

Informationsmöten om avskogningsförordningen

Skogsstyrelsen anordnar digitala informationsmöten om avskogningsförordningen (EUDR). Ni ansluter till mötet via länkar nedan. (Ingen anmälan krävs).

1. Torsdag den 4 december kl. 11-12. [Teamslänk](#)
2. Torsdag den 18 december kl. 11-12. [Teamslänk](#)

Läs mer om EUDR på Skogsstyrelsens hemsida [här](#).

Sök stöd för produktion av biogas

Energimyndigheten har öppnat ansökan för stöd till aktörer som producerar biogas från stallgödsel och/eller producerar biogas som uppgraderas till biometan i gas- eller vätskeform. Ansökan stänger den 15 december. Läs mer [här](#).

Utlysning av forskningsstipendier

[Global Biofuels Alliance](#) (GBA) är ett brett initiativ av länder, internationella organisationer och företag som vill accelerera användningen av biodrivmedel och biobränslen. Nu kan man söka stipendium för att stimulera unga ledare och stödja forskare i sektorerna senast 31 december. Mer information finns här: [Connect with Biofuels Alliance for Inquiries and Partnerships](#)

Inbjudan till samråd om koldioxidinfrastruktur och marknader

EU-kommissionen har öppnat ett samråd om koldioxidinfrastruktur och marknader. Energimyndigheten efterfrågar skriftliga inspel om transport, inför policydiskussioner som kan påverka Sveriges CCS-arbete. Samrådet är öppet till och med 9 januari 2026. Läs [mer](#).

Internationell utlysning inom fjärrvärme och fjärrkyla

OECD-ländernas energiorgan IEA har ett tekniksamarbetsprogram för fjärrvärme och fjärrkyla (IEA DHC). Inom ramen för detta utlyser man nu medel för internationella forskningsprojekt. Ansökan är öppen till och med 28 februari 2026. Läs mer [här](#).

Save the date

**NORDIC
PELLETS
CONFERENCE**

**3-4 FEBRUARY 2026
GOTHENBURG**

Foto: Pixabay

Biobränsle

Priset på etanol och HVO ökade under oktober jämfört med september. Det var en stor efterfrågan på etanol under sommaren varav mängden etanol i lager i västra Europa har sjunkit. På grund av ökande inblandningskrav i Europa förväntas försäljningen av HVO bli rekordhög under 2026. Priset på biodiesel har dock varit relativt oförändrat under oktober jämfört med september. Priset på SAF, förnybart flygbränsle, har ökat under oktober jämfört med september. Många företag verkar ha köpt tillräckligt med SAF för att uppfylla kvoterna enligt ReFuelEU Aviation.

De senaste månaderna har omfattande prissänkningar på timmer, massaved och energisortiment skett. En fortsatt låg efterfrågan från byggsektorn påverkar sågverksbranschen negativt. Den svenska kronans förstärkning gentemot andra viktigare valutor gynnar inte heller den exportberoende sågverksbranschen. Även i Finland och Norge genomförs prissänkningar på timmer och massaved.

Elpriser

Under hösten har vi sett stigande spotpriser och minskad vindkraftsproduktion. De genomsnittliga månadspriserna på el i oktober var betydligt högre i SE3 och något högre i SE4 medan de var lägre i SE1 och SE2 jämfört med föregående månad. I SE3 var priset 57 EUR/MWh i augusti (+10 EUR/MWh från föregående månad). I SE4 var priset 65 EUR/MWh (+1 EUR/MWh). Månadsmedelpriset för oktober i SE3 och SE4 är relativt högt och har endast varit högre under 2021 och 2022.

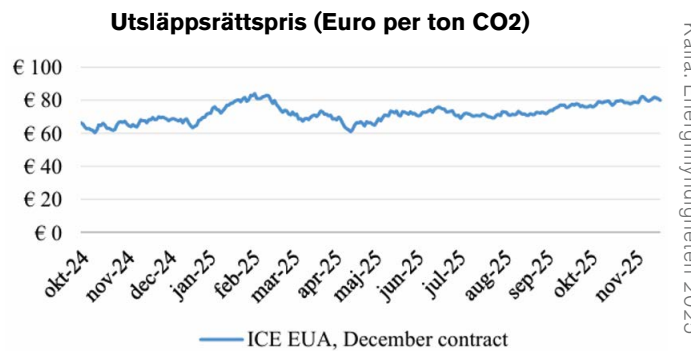
Statistiken visar också att månadsmedelpriset i SE1 och SE2 var 13 respektive 12 EUR/MWh i oktober (-3 EUR/MWh från föregående månad). Det högsta noterade genomsnittspriset under

oktober i SE1 och SE2 sedan elområden infördes inträffade 2022 och låg då på 46 respektive 47 EUR/MWh. Systempriset var 39 EUR/MWh i oktober och därmed oförändrat från september.

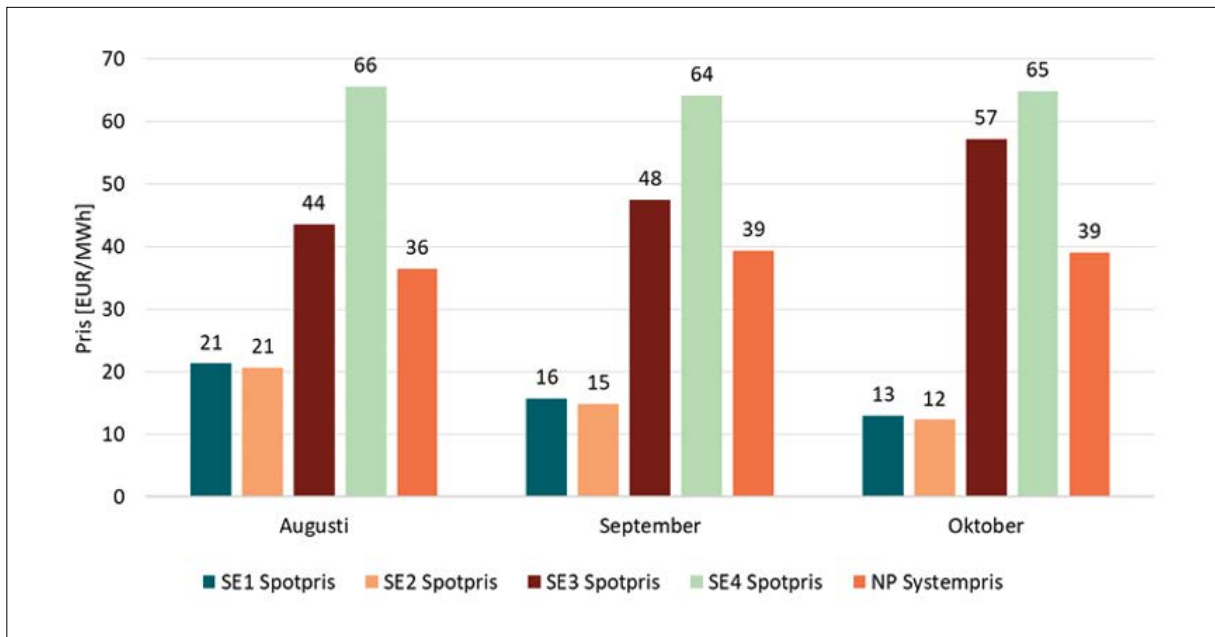
Några prispåverkande faktorer har varit att elanvändningen i Norden (Sverige, Finland, Norge och Danmark) och i samtliga svenska elområden ökade i oktober jämfört med september, främst på grund av lägre utomhustemperatur. Elproduktion i Sverige uppgick 12,6 TWh under oktober (+1,6 TWh).

EU ETS

Priset på utsläppsrätter har ökat marginellt hösten och ligger nu på ca 80 euro per ton koldioxid. Prisrörelserna beror på flera faktorer, främst av en kombination av marknadsnyheter och fundamentala faktorer. Det är svårt att se en entydig korrelation mellan ETS-priset och exempelvis vädret, aktiemarknaden eller gaslagren. Under hösten kom flera nyheter om såväl EU:s klimatramverk generellt som om EU ETS specifikt. EU-kommissionen lade fram förslag till unionens klimatmål till 2040.

Månadsmedelpris för SE1–SE4 samt Nord Pool systempris i augusti–oktober 2025 (EUR/MWh)

Källa: Energimyndigheten 2025

EU-kommissionens bioekonomistrategi ett steg i rätt riktning för bioenergin

Pressmeddelande den 27 november 2025

Idag har den svenska EU-kommissionären Jessika Roswall presenterat den reviderade bioekonomistrategin. Strategin är ett steg i rätt riktning även för bioenergin. Det kan man inte säga att kommissionens utkast i oktober var. I detta talades det om att det var problematiskt att bioenergin hade ökat inom EU och att konkurrensen om biomassan skulle regleras. Bra att kommissionen nu har lyssnat. Att politiskt styra råvaruflöden känns minst sagt gammalmodigt. Istället bör marknaden sköta det. Så fungerar det i Sverige och bör så fortsatt göra.

Bioekonomistrategin visar vägen för hur unionen under kommande år ska prioritera satsningar för att främja den allt mer betydelsefulla bioekonomin. I den "Europeiska gröna given" stakar EU-kommissionen ut ambitionen att EU ska bli klimatneutralt senast 2050. Bioekonomin är en av de viktigaste byggstenarna för att nå detta mål.

Att använda biomassa för att producera livsmedel, material och energi kan bidra till att stärka landsbygden, öka konkurrenskraften och lösa många av de utmaningar som EU står inför. En hållbar och cirkulär bioekonomi kan ge ett grönare, rättvisare och mer konkurrenskraftigt Europa. Kommissionen skriver bland annat att "Bioenergin fortsätter att spela en roll för energisäkerheten, särskilt när den använder restprodukter, inte ökar vatten- och luftföroreningar och

kompletterar andra förnybara energikällor."

– I sitt förra utkast till bioekonomistrategi hade kommissionen helt förbisett det faktum att bioenergin främst använder restprodukter från skogsindustrin och därigenom inte direkt konkurrerar om biomassan med till exempel kemiindustrin. Man hade också bortsett från bioenergens betydelse för beredskap och försörjningstrygghet, säger Anna Törner, VD på branschorganisationen Svensk Bioenergi, Svebio.

I det slutliga strategidokumentet påtalar kommissionen istället bioenergens fördelar, både dess roll för energisäkerheten, för att minska klimatpåverkan och som komplement till andra förnybara energikällor. Samtidigt ska hänsyn tas till regionala förutsättningar, något som skogsländer som Sverige har efterfrågat. I strategin påtalar även betydelsen av att utveckla nya biodrivmedel till transportsektorn och bio-CCUS (koldioxidinfångning- och lagring) vid sidan om utökad biogasproduktion och effektiv biokraft- och fjärrvärme.

Stor betydelse för Europas konkurrenskraft

Kommissionen påtalar även bioekonomins betydelse för Europas konkurrenskraft. Ungefär åtta procent av alla arbetstillfällen inom EU härrör från bioekonomin och den svarar för fem procent av BNP. I Sverige är betydelsen ännu högre. Här svarar bioekonomin för drygt åtta procent av det totala förädlingsvärdet och en femtedel av det totala exportvärdet. Antalet sysselsatta i Sverige uppgår till nästan 350 000 personer, främst inom lantbruket, skogsindustrin och bioenergin, såsom kraft- och fjärrvärmerna, raffinaderier och dess närliggande branscher.

– Det är positivt att kommissionen nu övergett delar av sin negativa syn på bioenergin, men fortsatt finns fortsatt det tyvärr en skeptisk hållning till grödbaserade biodrivmedel och det kvarstår en rad nya och komplicerade regelverk som hämmar det svenska skogsbrukets utveckling, fortsätter Anna Törner, VD på Svebio.

Risk för minskad konkurrenskraft

Det finns fortsatt en risk att företag i EU tappar konkurrenskraft gentemot andra regioner om man inte uppfyller EU:s mål om att minska företagets administration med 25-35 procent. Detta eftersom europeiska producenter redan regleras av omfattande hållbarhetskrav, i bland annat förnybarhetsdirektivet, medan importerad biomassa och bioenergi produkter ofta är oreglerade.

En växande bioekonomi bidrar till förnyelse, industrins långsiktiga konkurrenskraft och stärkta exportmöjligheter, samt till en hållbar tillväxt och sysselsättning. Bioekonomin har även en avgörande betydelse för att nå nationella och internationella klimatmål genom att dess varor och tjänster kan ersätta importerade fossila råvaror.

Yttrande över förslag till föreskrifter om energistatistik – Produktion och användning av biogas och rötgas

Den 4 november yttrande sig Svebio över förslag från Energimyndigheten.

Bakgrund

Energimyndigheten är statistikansvarig myndighet för tillförelse och användning av energi, energibalanser samt prisutveckling inom energiområdet, vilket regleras i 1 § lagen (2001:99) om den officiella statistiken samt 2 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Energimyndigheten får, enligt 15 § i samma förordning, meddela föreskrifter om verkställighet av bestämmelserna om uppgiftsskyldighet. EU har fattat beslut om ett ändringsförslag av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet, RED III) genom att uppdatera sina energiregler som en del av den europeiska gröna given och ”55 %-paketet”.

Syftet är att säkerställa att energireglerna är anpassade till klimatneutralitetsmålen för 2050 och till mål om att minska netto utsläppen av växthusgaser med minst 55 procent fram till 2030 jämfört med 1990 års nivåer. I klimatrapporteringsförordningen (2014:1434) regleras att Energimyndigheten deltar i klimatredovisningsarbetet genom att för sitt verksamhetsområde beräkna och kvalitativt bedöma effekter av beslut under året som bedöms ha betydande påverkan på utvecklingen av utsläpp och upptag av växt husgaser.

Energimyndigheten har med anledning av detta gjort bedömningen att det finns behov mer detaljer kring biogas och dess bidrag till minskade koldioxidutsläpp (CO₂) för att kunna följa upp dess miljöpåverkan. I förslaget till nya föreskrifter finns frågor kring produktion och användning av biogas och rötrester som bedöms som nödvändiga för att kunna följa de uppsatta målen för att bekämpa klimatförändringarna. Det finns även frågor som berör biogasimport och export, fler rötsubstrat samt mängden nyttiggjord CO₂.

Svebios synpunkter

Svebio har tagit del av Energimyndighetens konsekvensanalys av förslaget till föreskrift och delar myndighetens bedömning att det lämpligaste alternativet för att få en trovärdig statistik är att myndigheten samlar in uppgifterna direkt från företagen. Ett annat alternativ hade varit att branschorganisationer, såsom Svebio, hade svarat för insamlingen av statistik från sina respektive medlemsföretag. Sådan statistik hade dock haft lägre relevans, bl.a. eftersom inte alla företag är medlemmar i en branschorganisation. Det finns inte heller tillräckligt med uppgifter från andra källor och befintliga register som skulle kunna ersätta Energimyndighetens insamling. Svebio finner att beskrivningen av alternativa lösningar, liksom effekter av om någon reglering inte kommer till stånd, är godtagbar. Vidare finner Svebio att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens kostnader,

tidsåtgång och verksamhet är godtagbar. Slutligen finner Svebio därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning samt tillstyrker förslaget till ny föreskrift.

Yttrande över förslag till föreskrifter om energistatistik – Industrins energianvändning

Den 4 november yttrande sig Svebio över förslag från Energimyndigheten.

Bakgrund

Energimyndigheten är statistikansvarig myndighet för tillförelse och användning av energi, energibalanser samt prisutveckling inom energiområdet, vilket regleras i 1 § lagen (2001:99) om den officiella statistiken samt 2 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Energimyndigheten får, enligt 15 § i samma förordning, meddela föreskrifter om verkställighet av bestämmelserna om uppgiftsskyldighet. Regeringen fattade 2024 beslut om att bland annat förändra Energimyndighetens statistikområde Tillförelse, användning och effektivisering av energi (tidigare Tillförelse och användning av energi).

Ändringarna får till följd att undersökningarna om industrins energianvändning behöver kompletteras med en fråga med uppgiftsskyldighet om antal installerade värmepumpar. Detta för att kunna tydliggöra hur mycket byggnadernas energiprestanda ökat kontra hur mycket som beror på installationen av värmepumpar genom att energi tas upp av värmepumparna från omgivningen och tillförs byggnaderna. Uppgifter i den nationella energibalansen används av de departement och myndigheter som har till uppgift att svara för energiförsörjningen, följa energianvändningens utveckling och planera energisparandet inom fastighetsbeståndet.

Svebios synpunkter

Svebio har tagit del av Energimyndighetens konsekvensanalys av förslaget till föreskrift och delar myndighetens bedömning att lämpligaste alternativet för att få en trovärdig statistik är att myndigheten samlar in uppgifterna direkt från företagen.

Ett annat alternativ hade varit att branschorganisationer, såsom Svebio, hade svarat för insamlingen av statistik från sina respektive medlemsföretag. Sådan statistik hade dock haft lägre relevans, bland annat eftersom inte alla företag är medlemmar i en branschorganisation. Det finns inte heller tillräckligt med uppgifter från andra källor och befintliga register som skulle kunna ersätta Energimyndighetens insamling. Svebio finner att beskrivningen av alternativa lösningar, liksom effekter av om någon reglering inte kommer till stånd, är godtagbar.

Vidare finner Svebio att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens kostnader, tidsåtgång och verksamhet är godtagbar. Slutligen finner Svebio därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning samt tillstyrker förslaget till ny föreskrift.

Yttrande över förslag till föreskrifter om vissa kriterier för gammal skog

Den 28 november yttrande sig Svebio över förslag från Skogsstyrelsen.

Bakgrund

Förslagen har sin bakgrund i direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet) och dess uppdaterade energiregler (RED III) som är en del av den europeiska gröna given och ”55 %-paketet”. De syftar till att säkerställa att reglerna är anpassade till EU:s klimatneutralitetsmål för 2050 och målet att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent fram till 2030 jämfört med 1990 års nivåer.

Regeringen har den 13 november 2025 beslutat om en ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd med innebörden att skogsbruksåtgärder, som avses utföras i urskog eller gammal skog, ska anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Urskog och gammal skog behöver definieras i svensk rätt för att förnybartdirektivet i dess senaste lydelse ska kunna tillämpas på ett korrekt sätt i Sverige. Förslagen syftar till att Sverige fortsatt på ett kostnadseffektivt sätt ska vara ett s.k. A-land enligt förnybartdirektivet utan att gå utöver direktivets miniminivå. I syfte att bibehålla Sveriges A-landsstatus som råvaruleverantör av förnybart biobränsle från skogen har regeringen gjort bedömningen att skog definierad som gammal skog eller urskog inte ska avverkas.

Skogsstyrelsens remitterade förslag på föreskrifter anger när kriterierna avseende mycket hög ålder samt för inhemska trädarter ska anses vara uppfyllda och skogsbruksåtgärder därmed enligt förordningen ska anmälas.

Svebios synpunkter

Inledningsvis vill Svebio påtala att förnybartdirektivet skulle ha varit implementerat i EU:s medlemsstater senast den 21 maj 2025 i lagar och andra författningar. De föreslagna föreskrifterna ses som en del i genomförandet. Regeringen har tidigare angett att man haft som ambition att ikraftträdande skulle ske den 1 december 2025, men nu fastställs istället 1 februari 2026. Detta orsakar osäkerhet på marknaden och frågor kring om huruvida Sverige är att betrakta som ett B-land fram till ikraftträdandet, med de ökade administrativa bördor och längre till för att få hållbarhetsbesked som detta innebär.

Svebio har tagit del av Skogsstyrelsens konsekvensanalys av förslaget till föreskrift och välkomnar att kriterierna för ålder och inhemska trädslag tagit fram, då dessa är tydliga och praktiskt användbara för att avgöra om ett skogsområde ska klassas som gammal skog enligt förnybartdirektivet.

Svebio finner att beskrivningen av alternativa lösningar – liksom effekter av om någon reglering inte kommer till stånd – är väl genomarbetad. Vidare finner Svebio att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens kostnader, tidsåtgång och verksamhet är godtagbar. Det bör dock under 2.1.2, om vilka branscher företagen är verksamma i, även framgå att företag som tillverkar och bedriver handel med biobränsle påverkas av förslaget.

Svebio tillstyrker förslaget att använda grundtyevägd medelålder som ålderskriterium då det är en etablerad och mätbar metod. För att säkerställa att endast verkligt gamla och skyddsvärda bestånd omfattas av regleringen kan dock övervägas att grundtyevägd medelåldern i norra Sverige istället bör vara 200 år i norra Sverige och 180 i södra Sverige. En översyn av om andra delar av landet, baserat på bonitet, bör omfattas av det högre ålderskriteriet är önskvärd.

Svebio anser vidare att det kompletterande ålderskriteriet baserat på 40 trädindivider per hektar bör tas bort eller att antalet individer höjs kraftigt, för att definitionen bli träffsäker och rättssäker. Metoden med 40 träd är inte en vedertagen samt osäker metod som i en tolkning kan riskera få för stort genomslag och därmed påverka utbudet negativt. Därför bör Skogsstyrelsen överväga en rimlig hantering av förbudet mot uttag av skogsbränslen från gammal skog, som är i linje med syftet att

FORTS PÅ SID 10

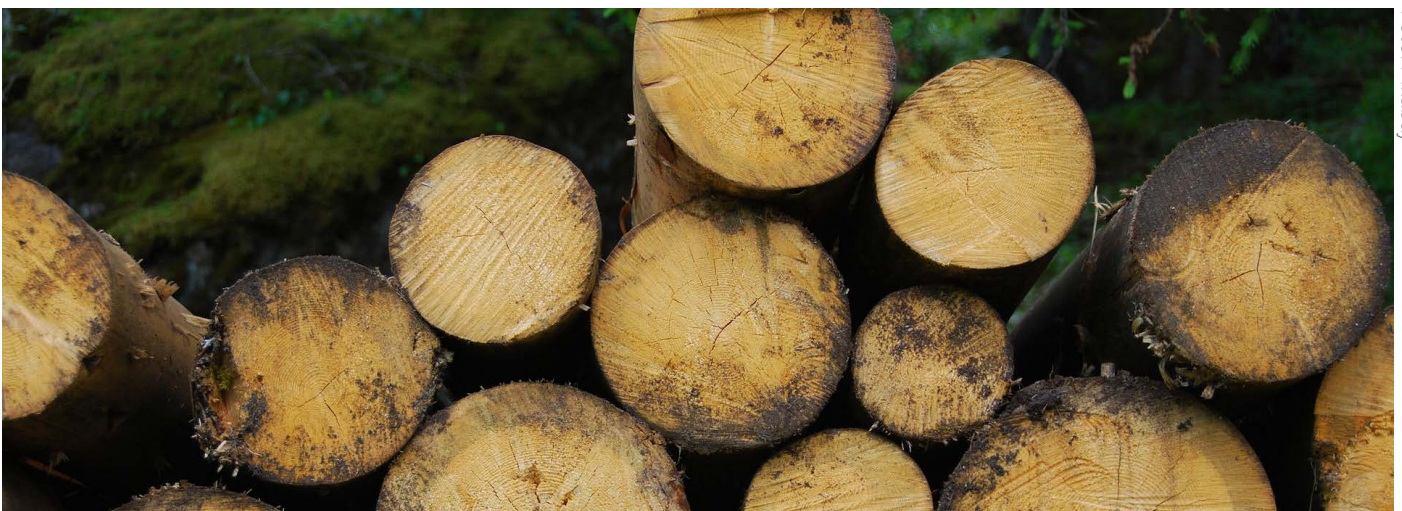

Foto: Pixabay

skydda biologisk mångfald.

Svebio finner att det råder oklarheter kring om grot-uttag (grenar och toppar) och naturvårdande skötsel är tillåtna i gammal skog.

Samordna ikraftträdandet med övrig lagstiftning

Det är problematiskt om ikraftträdandet sker den 1 februari 2026 och inte den 1 december 2025, som var regeringens initiala inriktning. Dels kommer Sverige, enligt Energimyndigheten, att ha B-landsstatus intill ikraftträdandet samt inte att ligga i linje med övergångsreglerna i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen (HBL). Ett senare ikraftträdande kan skapa osäkerhet för både aktörer med hållbarhetsbesked och dem som är rapporteringsskyldiga enligt HBL, och dessutom riskera att det uppstår luckor i efterlevnaden under en kritisk period. Ett samordnat ikraftträdande ger större tydlighet i hela värdekedjan och gör det möjligt för energiproducenter att planera och verifiera sina leveranser samtidigt som övergångsreglerna upphör att gälla.

Den 24 september 2025 yttrade sig Svebio till regeringen över promemorian ”Anmälningsskyldighet för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog m.m.” I vårt yttrande pekade vi på att det fortsatt råder osäkerhet kring perioden mellan den 1 juli 2025, då RED III trädde i kraft i Sverige, och den 1 december 2025, då definitioner och samrådsskyldighet föreslogs börja gälla. I promemorian gavs inte någon vägledning kring vad som gäller för aktörer i värdekedjan under denna mellanperiod. Nu förlängs mellanperioden, vilket inte bara skapar en rättslig osäkerhet, utan det kan även få effekt på landets energiförsörjning. Bland annat skulle det kunna leda till att svensk skogsråvara inte kan klassas som hållbar, trots att den i praktiken uppfyller EU:s krav. Detta kan innebära att svensk skogsråvara inte kan användas på grund av avsaknad av tydliga kriterier, vilket ökar beroendet av import som skulle missgynna svensk skogsindustri och driva upp priserna på biobränslen och därmed på kraft- och fjärrvärme.

Stärkt transparens och spårbarhet i värdekedjan

Transparens är en grundförutsättning för både förtroende och verifierbarhet. För att energiproducenter och andra aktörer ska kunna säkerställa att biomassa inte hämtas från urskog, gammal skog eller områden med höga naturvärden krävs tillgång till tydlig och uppdaterad information om var dessa områden finns. När sådan information är öppen och lättillgänglig kan aktörer i hela värdekedjan själva kontrollera biomassans ursprung och undvika risker för felaktiga uttag. Genom att integrera dessa så kallade no-go-områden i digitala karttjänster och databaser skapas möjligheter till automatiserad kontroll och dokumentation av att biomassan inte kommer från skyddade eller känsliga skogar.

Mot denna bakgrund bör Skogsstyrelsen göra geografisk information om gammal skog, urskog och av myndigheten identifierad skog med hög biologisk mångfald tillgänglig i sina befintliga digitala karttjänster. Detta skulle stärka transparens och spårbarhet i värdekedjan och ligger i linje med Genomförandeförordningen (EU) 2022/2448, som ålägger medlemsstaterna att underlätta aktörers tillgång till rumsliga data och inventeringar.

I Skogsstyrelsens rapport ”Underlag för kostnadseffektiv genomförande av förnybartdirektivet” (2024/09) föreslås dess-

utom att digitala lösningar bör utvecklas. Ökad öppenhet minskar risken för felaktiga leveranser och minskat förtroende, vilket i sin tur skulle kunna försämra konkurrenskraften för svensk biomassa och hämma utvecklingen av den svenska bioekonomin. Jordbruksverkets erfarenheter med karttjänsten ”Hållkol-len” visar att digital informationsdelning är både genomförbar och kostnadseffektiv för agrobiomassa. Motsvarande system bör införas även för skogsbiomassa.

Även internationella exempel visar att digitalt informationsutbyte fungerar väl, och att Sverige behöver införa liknande lösningar för att inte riskera att svensk skogsbiomassa missgynnas på marknaden.

Förenkla för företagen

För att förenkla för företagen bör myndigheterna ta fram vägledning i god tid samt genomföra utbildningar. Tillräckliga övergångsperioder bör tillämpas. För att klara av detta är det av största vikt att erforderliga resurser tillförs berörda myndigheter, såsom Energimyndigheten, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och länsstyrelserna. Eftersom många regelverk nu implementeras samtidigt inom bl.a. ramen för Fit for 55 – såsom RED III, EUDR, NRL, LULUCF och ETS 2 – är ett förslag att införa en digital ingång för företagen till myndigheterna – en ”One stop shop” – gällande vilka krav som ställs, information om skogsråvarans ursprung, hållbarhetskriterier och rapportering.

En förebild kan vara ”Verksamt.se”, där Tillväxtverket, Skatteverket, Tullverket och Bolagsverket, m.fl., samarbetar kring företagsinformation. Ansvariga myndigheter kan även förenkla information, praxis och regler, så att de företag som berörs kan få enkel och likvärdig information och minskad administration. Vidare bör tillsynen samordnas för att undvika dubbel tillsyn med dubbel reglering av krav. En samordning torde även begränsa den totala arbetsbördan och kostnaderna för myndigheterna.

Inspel om åtgärder för att stärka fjärr- och kraftvärmens

Energimyndigheten har fått regeringsuppdrag att ta fram åtgärder för att stärka kraft- och fjärrvärmens. Uppdraget ska redovisas i augusti 2026. Den 12 november lämnade Svebio ett första inspel till Energimyndigheten. Mer information om Energimyndighetens uppdrag finns [här](#).

Inledning

Bioenergins betydelse har ökat under de senaste 40 åren. Den utgör idag drygt 35 procent av den använda energin, varav skoglig bioenergi står för cirka 80 procent, främst i form av rest- och biprodukter från skogsbruket och skogsindustrin. Behovet att skydda och stärka skogars biologiska mångfald är stort. Om förändringar inom skogsbruket, av hänsyn till biologisk mångfald, leder till minskade avverkningsvolymerna så minskar även tillgången till de bioråvaror som vanligtvis används för energiändamål. Det finns emellertid god potential att öka skogsbrukets bidrag till energi-

försörjningen och samtidigt ta hänsyn till biologisk mångfald. Biobränsle står i dag för omkring två tredjedelar av den totala tillförseln i kraft- och fjärrvärmesektorn och har varit en avgörande faktor för omställningen till en fossilfri uppvärmningssektor.

Den biobränslebaserade fjärr- och kraftvärmens är därmed en central del av Sveriges energiomställning och bidrar till både klimatmål, konkurrenskraft och balans i elsystemet. Om förutsättningarna för biobränsle försämrats riskerar det att inte bara påverka värmesektorn, utan också andra delar av näringslivet som är beroende av stabil och resurseffektiv värmeproduktion. Det bidrag som fjärr- och kraftvärmens ger till el- och energisystemet blir tydligt först den dag leveranserna uteblir. Svebio tog 2022 fram en rapport, Biokraft- och effektsituationen i kraftsystemet, där detta utvecklas ytterligare.

För att potentialen för hållbara skogsbränslen ska kunna realiseras krävs förutsägbara spelregler, effektiva logistikkedjor och ett stärkt samarbete mellan skogs-, transport- och energisektorn. Kompetensförsörjning, teknisk utveckling och proportionerliga regelverk är avgörande för att omvandla teoretiska tillgångar till faktiska, hållbara flöden. I detta inspel belyser vi de förutsättningar som krävs för att långsiktigt säkra tillgången på hållbara skogsbränslen till fjärr- och kraftvärmens, samt att peka ut konkreta områden där samordnade insatser behövs. I osäkra tider är bioenergin ett möjligt substitut och komplement till andra energikällor.

Att upprätthålla och utveckla bioenergens produktions- och värdekedjor är därför en energisäkerhetsfråga. Biodrivmedel får härvid en särskild betydelse. För långväga flyg- och båttrafik samt för vägfordon i områden med bristande laddmöjligheter blir biodrivmedel sannolikt viktiga de kommande decennierna. I det fall biomassa används för tillverkning av biodrivmedel så ska sådana anläggningar lokaliseras i anslutning till fjärrvärmesystem, så att man kan ta vara på spillvärme från processen i fjärrvärmensnätet. Ur ett klimatperspektiv är bioenergens främsta fördel att den minskar tillförseln av fossilt kol till biosfären jämfört med fossila bränslen. Om samma energimängd av fossilbränslen används är klimatpåverkan betydligt större på längre sikt.

Bioenergens klimatnytta bestäms av substitutionseffekten (utsläpp som undviks när fossila bränslen inte behöver användas)

Illustration: Pixabay

das) samt hur kolinlagringen i vegetation, mark och biobaserade produkter påverkas av att biomassa används för energiändamål. Här har långlivade träbaserade produkter en fördel i att de lagrar kolatomer utanför atmosfären längre tid än biobränslen, men den totala kolinlagringen kan både öka och minska när skogsbruk och biomassaanvändning förändras som följd av en ökande efterfrågan på bioenergi.

Biogen koldioxid som fångas in ur rökgaser, till exempel inom massaindustrin och kraftvärmeverk, kan lagras i berggrunden eller användas för produktion av nya produkter. Tillsammans med ökad återanvändning och återvinning kan detta bidra ytterligare till att begränsa den globala uppvärmningen. Genom elektrifiering av industriprocesser och uppvärmning så kan rest- och biprodukter, som idag används för skogsindustrins interna energibehov samt för uppvärmning av lokaler, i stället användas för produktion av till exempel drivmedel, konstruktionsmaterial, textilier, bioplaster, biokemikalier. Bioenergin kan i ökande grad komma att användas för balansering av kraftnätet under kommande decennier, drivet både av klimat- och energisäkerhetsaspekter. Denna roll kan medföra högre betalningsvilja för biobränsle och därigenom ökad användning av bränsleråvaror som tidigare inte har varit ekonomiskt tillgängliga. Om kostnaden för att utgöra balansresurs helt läggs på biobränslet så blir effekten sannolikt den motsatta.

Den politiska osäkerheten tenderar dock att öka vilket innebär svårigheter för marknaden att förutse vad som gäller på längre sikt. Politiken i Sverige och EU utvecklas heller inte i tillräcklig grad mot att stimulera en kommersiell utbyggnad av inhemsk produktion av biodrivmedel baserat på inhemsk råvara. Kraven från EU på skogen som kolsänka tillsammans med avsättningar av mark för biologisk mångfald kommer att öka vilket antas leda till en något lägre ökningstakt av virkesproduktionen i framtiden. Detta kan i sin tur påverka potentialen för skogsbränslen negativt.

Samtidigt kommer frågor kring markanvändning och val av bruksformer för produktion av biobränslen att fortsätta debatteras. Att finna mer anpassade skötselmetoder är avgörande för att främja biologisk mångfald, och därmed också för bioenergens legitimitet som klimatlösning. Produktionskostnaden för el antas att bli allt lägre med fortsatt utbyggd vind- och solkraft – och på sikt kärnkraft – vilket innebär att där el kan ersätta bioenergi minskar bioenergens konkurrenskraft.

Biobränslen för uppvärmning och processvärme inom industrin kan komma att i högre grad ersättas med t.ex. värmepumpar. Ökade krav på cirkularitet och den så kallade kaskadprincipen inom EU-lagstiftningen, kan innebära ökade krav på att vissa av dagens skogsbaserade rest- och biprodukter som används för energi i stället ska användas som råvaror för mer långlivade produkter.

Del 1 – Systemkonsekvenser till 2050

- Vilka förändringar och utmaningar ser ni för fjärrvärmens respektive kraftvärmens roll i energisystemet på lång sikt?
- Hur kan utvecklingen påverka elförsörjning, värmeförsörjning och den lokala/regionala energibalansen?
- Finns det särskilda faktorer eller omställningar som ni bedömer kräver särskild uppmärksamhet?

Fjärr- och kraftvärmens står för mer än hälften av Sveriges

uppvärmning och en tiondel av el produktionen och bidrar med flertalet nyttor som ett stabilt och driftsäkert energisystem behöver, inte minst genom stor avlastning av elsystemet. Enligt regeringen långsiktiga mål bedöms Sveriges elbehov att öka till 300 TWh år 2045, där fjärr- och kraftvärmens roll för klimat- och energiomställningen behöver utvärderas och tydliggöras. Fjärr- och kraftvärmens har en central roll i Sveriges energisystem genom att avlasta elsystemet och bidra till dess balans genom lokalt effektbidrag samt flexibel elproduktion och -förbrukning.

Fjärr- och kraftvärmebranschen påverkas idag av höga bränslepriser samt volatila och låga elpriser, vilket utgör en utmaning för aktörers verksamhet och investeringsvilja. Biobränslepriserna har stigit kraftigt de senaste åren på grund av ökad efterfrågan och omvärldskonflikter, och samtidigt har elprisvolatiliteten och negativa elpristimmar ökat, vilket utmanar verksamheten och investeringsviljan i fjärr- och kraftvärmens. På lång sikt står både fjärr- och kraftvärme inför stora förändringar. Fjärrvärmens påverkas av minskad värmeefterfrågan till följd av energieffektivisering och konkurrens från bl.a. värmepumpar, men kan få en ny roll som plattform för sektorkoppling, där överskottsvärme, eldrivna värmepumpar och värmelager integreras.

Kraftvärmens utmanas av sjunkande elpriser och kortare drifttider när andelen vind- och solkraft ökar, vilket påverkar lönsamheten. Samtidigt kan den få en viktig roll som flexibel elproducent vid effektbrist och bidra till stabilitet i energisystemet. Båda systemen behöver ställa om mot klimatneutralitet genom ökad användning av biobränslen, rest värme och återvunnen energi, samtidigt som de utvecklas för att möta framtidens krav på flexibilitet och resurseffektivitet. Utvecklingen av fjärr- och kraftvärmens kan få tydliga effekter på både el- och värmeförsörjningen samt den lokala energibalansen.

När fjärrvärmebehovet minskar och fler använder värmepumpar ökar elbehovet, särskilt vintertid, vilket kan skapa större belastning på elnätet. Samtidigt kan fjärrvärmens bidra till att balansera elnätet genom att ta upp överskottsel vid lågprisperioder.

För värmeförsörjningen innebär effektiviseringar och nya tekniker en mer decentraliserad struktur, men fjärrvärmens kan fortsätta spela en viktig roll i tätorter genom att ta tillvara restvärme och avfallsenergi. Det är flera faktorer och omställningar som kräver särskild uppmärksamhet för både kraft- och fjärrvärmens framöver. Vad gäller fjärrvärmens kan värmeefterfrågan minska på grund av energieffektivisering och värmepumpar, som minskar kundunderlaget, vilket hotar lönsamheten och kräver nya affärsmodeller. Vidare kan ökad användning av överskottsvärme från industri och datacenter samt eldrivna värmepumpar och elpannor komma att påverka efterfrågan.

När det gäller kraftvärmens syns utmaningarna främst i ökad sol- och vindkraft som gör att kraftvärmens inte längre kan köras kontinuerligt, varför den behöver bli mer flexibel och efterfrågestyrd. Kraftvärmens kan dock få ökad betydelse som effektreserv och för att stabilisera elsystemet vid låg vindproduktion, vilket kräver att denna systemnytta värderas i marknads designen. Det behövs åtgärder för att anpassa fjärr- och kraftvärmens till ett mer elektrifierat, variabelt och klimatneutralt energisystem, där deras styrkor blir att bidra med flexibilitet, lokal resurseffektivitet och systemstabilitet. Fjärr- och kraftvärme kan bidra

till ett mer robust och flexibelt energisystem som stärker den lokala självförsörjningen och minskar behovet av import av el vid hög belastning.

Systemperspektivet

Det är viktigt att värna fjärr- och kraftvärmens utifrån ett systemperspektiv. Därför välkomnar Energimyndighetens breda genomlysning av förutsättningarna för fjärr- och kraftvärmens som bland annat lönsamhet och marknadsförutsättningar, kvantifiering av nyttor, EU:s förändrade regelverk, biobränslemarknaden, avfallskraftvärmens roll, utvecklingen av BECCS, förutsättningarna för kärnvärme, de ökande volymerna spillvärme och olika slags framtidsutmaningar.

Svebio ser positivt på flera av de förslag som Energimyndigheten presenterade i sitt förslag till fjärr- och kraftvärme-strategin i december 2023. Det handlar bl.a. om att se över nätnytttoersättningen för kraftvärme, att utreda plastansvaret för minskade utsläpp från avfallsförbränning och en biostyrmedelsutredning för att öka utbudet av biobränslen. Det är också viktigt att genomförandet av den omfattande EU-lagstiftningen som antagits inom EU de senaste åren genomförs på ett adekvat sätt.

- Kraftvärmens nyttor för elsystemet kan endast delvis anses vara prissatta i dag och man behöver se över nätnytttoersättningens utformning.

- Ödriftsförmåga och dödnätsstart bör målsättas i energiförsörjningssektorns förmågeplan och även en utvecklad bränsleberedskap samt åtgärder för en ökad inhemsk produktionsförmåga av biobränslen bör vidtas.

- Det behövs åtgärder för att öka uttaget av grot samt för gallring/röjning i växande skog för att kunna öka uttaget av bioråvara för energidämål.

Del 2 – Fjärrvärmens nätnytta och beredskap

- *Vilka nyttor bidrar fjärrvärmens respektive kraftvärmens med i ett lokalt och regionalt perspektiv, och ersätts de nyttorna idag? Om inte hur skulle det kunna göras?*

- *Vilka aspekter av beredskap och krisresiliens kopplade till fjärr- och kraftvärme vill ni framhålla?*

Fjärr- och kraftvärme bidrar med flera viktiga nyttor på lokal och regional nivå. Fjärrvärmens utnyttjar restvärme och avfallsenergi, vilket ger hög resurseffektivitet, klimatnytta och stabil värmeförsörjning, medan kraftvärmens kombinerar el- och värmeproduktion med hög totalverkningsgrad och kan bidra med effektstöd och systemstabilitet. Idag ersätts dessa nyttor endast delvis, eftersom marknaderna i hög grad värderar energi i form av el och värme, men sällan klimat- och resurseffektivitet eller lokal systemnytta. För att behålla och stärka dessa nyttor kan t.ex. olika styrmedel, klimatpremier, kapacitets- och systemtjänstemarknader samt regional energiplanering användas för att premiera både fjärr- och kraftvärmens bidrag till ett hållbart och robust energisystem.

Fjärrvärmens nyttor;

- Resurseffektivitet och cirkularitet – Utnyttjar restvärme från industrier, avfallsförbränning, datacenter och reningsverk.

Bidrar till minskat primärenergiebehov och effektivt nyttjande av lokala resurser.

- Klimatnytta – Kan bidra till låga koldioxidutsläpp genom användning av biobränslen, spillvärme och återvunnen energi.
- Försörjningstrygghet och robusthet – Levererar värme oberoende av elnätets kapacitet eller väder, vilket ger stabil lokal värmeförsörjning.

Dessa nyttor ersätts idag endast delvis, främst via värmepriser. Det finns sällan ekonomiska incitament för samhällsnyttor som klimat- och resurseffektivitet. Det som här kan övervägas är att införa styrmedel eller incitament för utnyttjande av restvärme och klimatneutral värmeproduktion.

Kraftvärmens nyttor;

- Elproduktion när och där det behövs – Producerar el lokalt under kalla och vindstilla perioder samt bidrar till effektbalans och systemstabilitet.
- Hög total verkningsgrad – Kombinerad el- och värmeproduktion ger resurseffektiv energianvändning jämfört med separata anläggningar.
- Stöd till elnätet – Kan leverera frekvensreglering, spänningsstöd och reservkapacitet, särskilt i regioner med begränsad överföringskapacitet.

Idag ersätts inte dessa nyttor tillräckligt på elmarknaden, där värdet av lokal elproduktion, effektbidrag och systemstabilitet ofta inte prissätts. Till exempel kan det utformas regionala incitament som premierar planerbar och lokal elproduktion.

Både fjärr- och kraftvärme bidrar till lokal och regional energisäkerhet, minskar sårbarheten vid el- och bränsleavbrott och ger flexibilitet för att hantera plötsliga effekttoppar eller kriser. För att maximera beredskapseffekten är det viktigt med diversifierade energikällor, redundanta system, lagerlösningar och styrsystem som möjliggör snabb omställning vid störningar.

Del 3 – Hållbara skogsbränslen (trädbränslen men inte industriella biprodukter)

- Hur bedömer ni tillgången till hållbara skogsbränslen för el- och värmeproduktion på kort och lång sikt?
- Vilka möjligheter och utmaningar identifierar ni för att säkerställa en långsiktig försörjning av hållbara skogsbränslen?
- Finns det särskilda aspekter av styrmedel, marknad eller miljöhänsyn som bör beaktas?

Tillgången på hållbara skogsbränslen för el- och värmeproduktion varierar över tid och påverkas av både ekologiska, ekonomiska och politiska faktorer. Tillgången på kort sikt är relativt trygg, men lång siktigt krävs strategiska åtgärder för att undvika konkurrens och överutnyttjande av skogen. På kort sikt bedöms tillgången av hållbara skogsbränslen som relativt god i Sverige, tack vare en stor och välskött skogsresurs samt etablerade leveranskedjor för biobränslen. Användningen av skogsbränslen i fjärr- och kraftvärme är redan omfattande, och konkurrensen med andra sektorer, såsom kemiindustrin och transportsektorn, är hanterbar. Emellertid kan tillgången bli mer begränsad eller osäker på lång sikt. Ökad efterfrågan på biomassa från flera sektorer, tillsammans med skärpta miljö- och klimatmål, kan minska tillgången. Dessutom kan klimatförändringar påverka tillväxt och kvalitet på skogen, vilket kan

minska den långsiktiga potentialen.

För att säkerställa hållbar tillgång krävs därför noggrann planering, certifiering, återbeskogning och diversifiering av bränslekällor, exempelvis genom ökad användning av restprodukter och andra former av biobränslen, till exempel grödbaserade. För att säkerställa en långsiktig försörjning av hållbara skogsbränslen krävs en kombination av effektiv skogsförvaltning, återbeskogning och användning av restprodukter samt teknologisk utveckling som ökar verkningsgrad och logistik. Samtidigt finns utmaningar i form av ökad konkurrens om biomassa, strikta miljö- och klimatkrav, klimatrelaterade risker som stormar och torka samt transport- och kostnadsfrågor.

För att långsiktigt säkra tillgången behövs därför både hållbara skogsstrategier och styrmedel som balanserar ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Marknadsfaktorer som prisfluktuationer på el och biomassa samt konkurrens mellan sektorer påverkar lönsamheten och kräver åtgärder som värderar lokala samhällsnyttor. Miljöhänsyn innebär hållbar skogsförvaltning, prioritering av restprodukter och cirkulär användning av biomassan samt kontroll av lokala effekter på luft och vatten. Tillsammans skapar detta förutsättningar för ett klimatneutralt, resiliellt och resurseffektivt energisystem.

Ökad tillgång till biomassa

Sverige står inför en möjlighet att långsiktigt stärka försörjningstryggheten, minska klimatpåverkan och skapa regional utveckling genom ett hållbart utnyttjande av skogens restflöden. Grenar och toppar (grot), rot, sly och annan lågförädlad biomassa kan spela en större roll i framtidens energisystem, men kräver att politiken, marknaden och infrastrukturen drar åt samma håll. Konkurrensen om biomassa väntas öka som följd av ökat omställningstryck i andra sektorer, inte minst kemiindustrin och transportsektorn (inklusive flyg och sjöfart). Betalningsviljan för biomassa för dessa ändamål kan förmodas bli hög då det finns få andra fossilfria alternativ.

Däremot väntas betalningsviljan för biobränslen inom fjärr- och kraftvärmesektorn begränsas av elpriset och påverkas av den

Foto: Frawa / Pixabay

lokala tillgången till alternativa fjärrvärmekällor. Kopplingen till elpriset beror dels på att fjärrvärmens konkurrerar med individuella eldrivna värmepumpar, dels på att de biobränsleeldade kraftvärmeverkens intäkt från försäljningen av el och fjärrvärme måste täcka kostnaden för biobränsle. Elprisets utveckling är svår att förutse, annat än att elförbrukningen väntas fördubblas i Sverige till 2050. Genom en ökad konkurrens om biomassa kan antas att priset på biobränslen kommer att öka i relation till elpriset. Efterfrågan på biomassa påverkas också av hur tillförseln utvecklas, inte minst med avseende på rest produkter från skogsbruket, främst grot, som det finns en outnyttjad uttagspotential för.

Grot klassas som ett hållbart biobränsle enligt förnybartdirektivet (RED II och III). Framtida revideringar av direktiv kan emellertid leda till ett annat utfall då oenigheten är stor i frågan. Möjligheten att använda grot och sågspån som bränsle kan också komma att påverkas av framtida reglering kopplat till EU:s princip om kaskadanvändning av biomassa, vilken prioriterar materialanvändning före energianvändning. Sannolikt kommer groten ha färre andra användningsområden än spån och flis, vilket talar för att ett ökat grotuttag är väsentligt både på lång och kort sikt.

Kraft- och fjärrvärmens är samtidigt en viktig komponent i Sveriges totalförsvar och energisäkerhet givet dess dominerande roll som uppvärmningsform. För att säkerställa en hög värmeberedskap och ökad motståndskraft i samhället vid en allvarlig kris eller krig föreslår Energimyndigheten i sin Fjärrvärme- och kraftvärmestrategi en utvecklad bränsleberedskap med bland annat ökad lagringskapacitet för biobränslen, kompletterande infrastruktur, logistik och transportkapacitet samt ökad produktionsförmåga av inhemska bränslen.

Ökade krav på energisäkerhet och bränsleberedskap inom kraft- och fjärrvärmens – där inhemska skogsbränslen är centrala – kan därför delvis komma i konflikt med och motverka striktare lagförslag kring skogsbränslen miljömessiga hållbarhet.

Potential för ökat grotuttag

Enligt Skogsstyrelsen finns en potential att under en period fram till 2035 öka användningen av grot från förnygringsavverkning från dagens cirka 9 TWh till en nivå av storleksordningen 24 TWh. Denna potential beaktar ekologiska restriktioner enligt Skogsstyrelsens rekommendationer, men inte ekonomiska eller tekniska restriktioner. Givet dessa förutsättningar finns huvuddelen av potentialen i Norrland. Skogforsk har liknande bedömningar. Grot kan tas ut i alla slutavverkningar på produktiv skogsmark med undantag för formellt skyddade arealer, frivilliga avsättningar och hänsynsytor. Uppskattningen är ett hållbart uttag på 21,1 TWh, motsvarande cirka 6 procent av Sveriges slutliga energianvändning.

Skogforsk bedömer att den inhemska produktionen av grotflis under 2020 motsvarade 37 procent av den ekologiska potentialen. Skillnaderna mellan landsdelar var dock stora: för norra Norrland användes bara 1 procent av potentialen, medan motsvarande siffra var 7 procent för södra Norrland, 48 procent för Svealand och 83 procent för Götaland. Det finns därför gott utrymme för att öka uttaget av grot från slutavverkningar i Norrland och även i Svealand under de närmaste åren. De potentiella volymerna som tas ut begränsas av priset som mark-

naden är beredd att betala och hur mycket som efterfrågas.

Det är också troligt att en ökad produktion på kort sikt kommer begränsas av maskin- och personalresurser, eftersom det tar tid och krävs investeringar för att bygga upp välfungerande försörjningskedjor. På längre sikt kan större strukturella förändringar i försörjningssystemet ske, genom till exempel en större användning av järnvägsterminaler för långväga transporter. Enligt Skogforsks analyser av skogsbrukets transportsdata för 2018–2020, fraktades 3 procent av all volym av primärt skogsbränsle via järnvägsterminaler, medan resterande 97 procent transporterades direkt med lastbil från skogen till värme- och kraftvärmeverken. Inom ramen för programmet Bio+ pågår f.n. ett projekt om prognoser för grotuttag och effektiv infrastruktur för biomassahantering. Projektet avslutas i december 2027.

Flaskhalsar för ökat grotuttag

Det finns en rad flaskhalsar för ett ökat grotuttag. Ett av de större hindren för ett ökat inhemskt uttag är låga prisnivåer. Där transportavstånden är långa blir avverkningsresterna dyra. Den totala energi potentialen i skogen är alltså stor, men leveranserna begränsas av dagens efterfrågan och av ekonomiska, tekniska, sociala och miljömessiga hållbarhetsaspekter. Andra trösklar som nämns är att det inte finns tillräcklig kunskap om hur kolbalansen och markens långsiktiga produktionsförmåga påverkas av uttag av grot från skogen. Men det är inte endast prisbildningen som styr. Bland flaskhalsarna för ökat uttag av grot märks bl.a. politiska och regulatoriska hinder, tillgång till tågtransporter, hur minimera körskador, hur skriva långa avtal, och hur man kan korta ledtider.

Det krävs även långsiktiga investeringar i nya skogsmaskiner och man behöver anställa och utbilda personal. Tillgången på kompetens och resurser påverkar i hög grad hur mycket av den tekniska biobränslepotentialen som faktiskt kan realiseras. Brist på utbildad personal, maskiner och entreprenörskap begränsar i dag möjligheterna till ökat uttag och effektiv hantering av skogsbränslen. Samtidigt har många utbildningar inom skogsbruk, bioenergi och maskinteknik minskat i omfattning eller koncentrerats till ett fåtal regioner, vilket försvårar återväxten av yrkeskunniga och tillgången till lokalt förankrad kompetens.

Till detta finns ett problem med att betydande mängder biomassa lämnas i skogen eller flisas lokalt vid röjning av kraftledningsgator, vägrenar och andra infrastrukturytor. Ansvarsfördelningen är splittrad mellan elnätsbolag, Trafikverket, kommuner och markägare, vilket gör att materialet sällan samlas in eller nyttjas systematiskt. En nationell kartläggning som ger en mer heltäckande bild av tillgången behövs för att underlätta planering av logistik och lagring samt skapa nya affärsmöjligheter för entreprenörer och energiföretag. Ett digitalt verktyg för att matcha tillgång och efterfrågan på regional nivå skulle ytterligare stärka effektiviteten och bidra till att mer inhemsk biomassa tas tillvara.

En växande bioekonomi ställer krav på fler skogsentreprenörer, maskinförare, rådgivare, bränslehandlare och fjärrvärmeaktörer med rätt kunskap för hållbart uttag, logistik, kvalitets-säkring och säker arbetsmiljö.

Vi ser därför ett behov av att göra en analys av var flaskhalsarna finns i hela värdekedjorna för de olika alternativ/ värdekedjor som finns, alltså hela vägen från avverkning till

förbränning i pannan. Var finns det hinder/flaskhalsar som kan tas bort av marknads aktörer, forskas om för att få hitta bättre lösningar och vad kan göras av politiken?

Bland de identifierade flaskhalsarna för ett ökat grotuttag märks;

- Kan man effektivisera grotuttaget och därmed minska spillet i skogen?
- Kan man använda mindre grot för att öka framkomligheten i skogen när det är blött?
- Teknikutveckling av maskinerna för bättre framkomlighet/lägre marktryck.
- Kan transportkostnaderna från avverkningsplatsen till lastplatsen minskas?
- Kan lastningen på bil förbättras?
- Finns det behov av bättre skogsbilvägar?
- Kan tåg nyttjas bättre? Upprustad Inlandsbana?
- Terminaler och omlastningar, kan förbättringar/utbyggnad göras?
- Transporter på väg, kan man effektivisera dessa? Bättre vägar för högre last, längre ekipage?
- Hantering kring värmeverken, kan den effektiviseras?
- Ökad tillväxt i skogen. Har vi ett innovationsgap och/eller implementeringsgap? Vad kan göras för att nå ut till skogsägarna för att öka produktionen/produktiviteten?
- Skogsgödning, vad kan göras för att öka den? Gödning är den åtgärd i skogen som ger bäst tillväxtökning på bara några år sikt och är kostnadseffektiv.

Möjliga satsningar;

- En nationell kompetenssatsning för bioenergens värdekedja för att säkra tillgången på utbildad arbetskraft och entreprenörskap i hela landet.
- Utveckling av yrkesutbildningar, vidareutbildningar och regionala utbildningscenter behövs för att stärka rekrytering och praktiskt kunnande inom skoglig bioenergi och logistik.
- Statligt stöd till kunskapslyft och fortbildning behövs för att höja kvaliteten, metodutveckling, minska klimatpåverkan och öka lönsamheten i uttag och hantering av hållbara skogsbränslen.
- Kompetenshöjande insatser inom avtal, prissättning och riskhantering behövs för att stärka affärsmässigheten och skapa mer stabila marknadsrelationer mellan skogs- och energisektorn.
- En fortsatt satsning på Kraftlyftet.
- Fortsatta satsningar på regelförenkling och minskad administration, inklusive att undvika överimplementering av EU-regelverk.

Behov av långsiktiga och förutsägbara spelregler

Möjligheter att långsiktigt öka tillgången på hållbara skogsbränslen är goda, men förutsätter samordning mellan politik, myndigheter, näringsliv och skogssektor. För att realisera potentialen och stärka försörjningstryggheten krävs en rad insatser. Framst behövs det långsiktiga och förutsägbara spelregler. Regelverk och styrmedel, som t.ex. implementeringen av RED III, EUDR, NRL och LULUCF, behöver vara proportionerliga, tydligt samordnade och anpassade till svenska förhållanden.

Foto: Pixabay

Sverige behöver A-landsstatus i RED III för att skapa konkurrensneutralitet och minska administrativ börda. En viktig utmaning är osäkerheten kring framtida regelverk och tillämpning av nya EU-krav, som påverkar tillgången till grot, sly och annat biobränsle. EU avvaktande inställning till användningen av grödbaserade biobränslen minskar också tillgången.

Till detta orsakar otydliga regler och brist på praktiskt stöd att öka den administrativa bördan samt skapa försiktighet hos både skogsägare och energibolag, vilket kan bromsa investeringar och uttag. Med långa ledtider i bränsleförsörjningen behövs förutsägbarhet och stabila spelregler i god tid innan nya krav träder i kraft. Fjärr- och kraftvärmesektorn efterfrågar förutsägbarhet, rimlig administration och tydlig samordning i genomförandet av EU:s lagstiftning. Ett samlat nationellt genomförande av RED III, EUDR och LULUCF, i nära samspel med den svenska skogspolitiken, är nödvändigt för att klimat-, energi- och biodiversitets mål ska kunna uppnås utan att motverka varandra.

Regelverken behöver utformas så att de främjar inhemska, hållbara flöden av biomassa snarare än att skapa nya hinder, särskilt för mindre aktörer. När EU:s rättsakter implementeras finns risk för ökad regelbörda och administrativa kostnader i hela värdekedjan. Skogsbränslen som grot är redan i dag ett lågprissortiment, och varje ny rapporterings- eller verifieringskostnad riskerar att minska viljan att samla in, hantera och sälja dessa bränslen. Statens roll bör därför vara att säkerställa att framtida lagstiftning inte oproportionerligt försvårar uttag och försäljning av biobränslen från skog, utan tvärtom underlättar deras användning som en del av klimatomställningen.

Biobränslen bidrar inte bara till klimatnytta utan även till regional sysselsättning och krisberedskap. Satsningar på Bio-CCS (BECCS) och nya industrier inom pyrolys och biodrivmedel skapar lokala värde kedjor, nya intäkter för kraftvärmens och stärker den regionala försörjningstryggheten. För att dessa satsningar ska få genomslag behöver eventuella stöd omfatta både anläggningar och den infrastruktur som krävs för bränslehantering och värmeintegration.

Ett centralt steg är att Sverige uppnår A-landsstatus enligt RED III, vilket kräver tydliga och praktiskt användbara kriterier för urskog, gammal skog och skog som konstateras ha stor biologisk mångfald samt vägledning för hur så kallade "no-go-områden" ska tolkas – inklusive hur ett områdes status bedöms bakåt i tiden. För att undvika dubbelarbete och skapa förtroende i hela kedjan behövs även digitala, harmoniserade och myndighetsgemensamma verktyg för spårbarhet och hållbarhetsrapportering.

Vidare behöver företagen tillgång till tillförlitliga, användarvänliga system som gör det enkelt att följa upp och redovisa biobränslenas ursprung och klimatprestanda. Digital spårbarhet bör därmed bli en marknadsstandard som stärker trovärdigheten och effektiviteten, inte en ny administrativ börda. För att säkra tillgången på hållbara biobränslen behöver även små och lokala leverantörer kunna delta på lika villkor. Kraven på verifiering och rapportering måste utformas så att de står i proportion till bränslenas klimatnytta och marknadsvärde.

Exempel på önskvärda åtgärder;

- Samordnat genomförande av RED III, EUDR, LULUCF och den svenska skogspolitiken behövs för att klimat-, energi- och biodiversitetsmål ska kunna uppnås utan att motverka varandra.
- A-landsstatus enligt RED III och tydliga kriterier för urskog, gammal skog och skog som konstateras ha stor biologisk mångfald behövs för att skapa förutsägbarhet och konkurrensneutralitet i tillämpningen av EU-regelverket.
- Stöd till regionala satsningar på Bio-CCS och ny bioindustri behövs för att stärka försörjningstrygghet, lokala värdekedjor och nya intäktsmöjligheter för kraftvärmens.
- Digitala och myndighetsgemensamma system för spårbarhet och hållbarhetsdata behövs för att underlätta rapportering, öka transparensen och minska den administrativa bördan.
- Proportionerliga administrativa krav och stöd till små aktörer behövs för att säkerställa att även lokala leverantörer av grot och sly kan delta på marknaden.

Del 4 – Redovisning av fossila utsläpp

- *Hur kan redovisningen av fossila utsläpp från fjärrvärmens, med särskilt fokus på avfallsbaserad värme, utvecklas för att ge ökad transparens och jämförbarhet?*
- *Vilken typ av information bedömer ni vara mest relevant för olika användare och intressenter?*
- *Finns det exempel eller goda erfarenheter av redovisningsmodeller som kan vara vägledande?*

Redovisningen av fossila utsläpp från fjärrvärmens, särskilt avfallsbaserad värme, kan förbättras genom att differentiera avfallsfraktioner efter fossilt innehåll, använda standardiserade beräkningsmetoder och redovisa utsläpp per levererad MWh värme. Ökad transparens genom publicering av bränslmix, utsläppsfaktorer och beräkningsantaganden samt ett livscykelperspektiv som inkluderar transport och eventuell deponering gör redovisningen mer jämförbar och rättvisande.

Detta stärker klimatkommunikation och ger bättre beslutsunderlag för både aktörer och samhälle. Olika användare och intressenter har olika informationsbehov. Allmänheten och kunder behöver tydlig information om klimatpåverkan, energikostnader och transparens kring avfallsbaserad värme. Politiska beslutsfattare och myndigheter prioriterar data om systemnytta, beredskap, hållbarhet och långsiktiga investeringar. Bransch och investerare fokuserar på ekonomi, teknisk prestanda och marknadsförutsättningar, medan forskare och analytiker behöver detaljerade och jämförbara data om bränslesammansättning, utsläpp, energibalans och systemeffekter.

En anpassad och transparent information för varje grupp underlättar beslut, styrning och analys av energisystemet. Erfarenheter från svenska fjärrvärmeföretag visar också att differentiering av bränslesammansättning och publicering av bränslmix, utsläppsfaktorer och beräkningsmetoder gör visningen mer jämförbar och trovärdig, vilket underlättar både uppföljning och extern jämförelse.